

Г.С. Прокоф'єва

ст. викладач

ВПЛИВ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА МЕХАНІЗМ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ ТА РЕГІОНІВ

Децентралізація економічної влади в Україні представляє собою складний багатогранний і різнорівневий процес, який відбувається в різних формах і визначає напрями соціально-економічних та інституційних перетворень у національній, регіональній економіках, в економіці міст і територіальних громад. Особливу роль у названих трансформаціях відіграє фінансова децентралізація, яка означає не лише передачу частини фінансових повноважень, які раніше були прерогативою центральної влади, на рівень регіонів, міст, територіальних громад, але й оптимізацію фінансових ресурсів в масштабах національної економіки, підвищення ефективності їх використання і забезпечення на цій основі прискорення економічного розвитку, зростання конкурентних переваг і добробуту.

Децентралізація економічної влади суттєвим чином впливає на механізм економічного розвитку, оскільки йдеться про органічне поєднання в ньому різних рівнів економіки – національного і регіонального. В свою чергу, впровадження такого механізму буде сприяти розбудові в Україні сучасної моделі змішаної економічної системи і забезпеченню підвищення конкурентоспроможності національної та регіональної економіки [1, с. 13; 2, с. 210; 3, с. 193].

Фактори економічного розвитку представляють собою комплекс природно-географічних, демографічних, економічних, соціальних та інституційних чинників. Темпи і пропорції економічного розвитку, які визначаються факторами, забезпечуються в сучасних умовах перш за все новими їх комбінаціями, що передбачає застосування новітніх технологій, нових матеріалів, нових форм організації виробництва та управління, а також нових методів конкурентної боротьби, вивчення та освоєння нових ринків. Циклічність і хвилеподібність економічного розвитку посилює невизначеність економічних процесів, що вимагає пошуку неординарних підходів до організації економічної діяльності від усіх економічних агентів на всіх рівнях.

Особливу роль у забезпеченні високих темпів економічного розвитку та уникнення диспропорцій відіграє інституційне середовище, яке формується на основі законодавства країни, діяльності законодавчих органів, урядових структур, регіональних органів влади, професійних об'єднань підприємців, працівників, громадських організацій. У ньому діють інститути законодавчої і виконавчої влади, а також інститути, що їх контролюють і

можуть певним чином впливати на їх діяльність. Таке інституційне середовище сприяє ефективній діяльності усіх економічних суб'єктів.

Суб'єктами механізму економічного розвитку є фірми, регіони, держави та міжнародні організації. Вони визначають цілі економічного розвитку, в яких реалізуються їх інтереси, і забезпечують динаміку і ефективність національної і регіональної економіки.

Потенціал економічного розвитку та його реалізація включає такі елементи як ресурси, рівень розвитку суспільного поділу праці (спеціалізація кооперація на різних рівнях економіки), власність і права власності, їх захист, економічні та політичні інститути. Їх оптимальна взаємодія надає можливість національним економікам та їх регіонам досягти високих економічних результатів. В той же час неузгодженість, розладнаність створює значні бар'єри для реалізації наявного потенціалу країни та регіонів.

Державна політика економічного розвитку як складова механізму економічного розвитку є результатом взаємодії усіх його складових і в той же час вона підсилює, якщо є ефективною, чи послаблює, якщо є неефективною, усі складові даного механізму. На мікрорівні державна політика економічного розвитку зводиться до створення сприятливого інвестиційного клімату для розвитку бізнесу, підтримка різного роду інновацій. На мезорівні держава проводить політику децентралізації економічної влади, надає регіонам автономію, створює механізми відповідальності за економічні результати, підтримує нові форми організації регіональної економіки. На макрорівні держави забезпечує економічну безпеку і конкурентоспроможність національної економіки. На мегарівні в рамках державної політики економічного розвитку забезпечує участь у процесах глобального економічного розвитку, в інтеграційних процесах у співпраці з міжнародними економічними організаціями.

Механізм економічного розвитку – це сукупність взаємозв'язків між факторами, темпами, пропорціями, інституційним середовищем, суб'єктами та інститутами, які забезпечують економічний розвиток і сприяють формуванню його ефективних моделей, що реалізують потенціал економічного розвитку країни на основі науково-обґрунтованої державної політики. В умовах децентралізації механізм економічного розвитку, що органічно поєднує всі рівні економіки, надає можливість забезпечувати високі темпи і оптимальні пропорції. Він, з одного боку, формує умови для динамічного розвитку, а з іншого – забезпечує можливість проводити ефективну державну політику.

Література:

1. Анопченко Т.Ю., Чернышов М.А., Мурзин А.Д. Механизм регионального социально-экономического развития на базе государственно-частного партнерства / Т.Ю.Анопченко, М.А.Чернышов, А.Д. Мурзин // Экономические науки. – 2015. – №5.
2. Ватченко О.Б., Ільченко В.М. Механізм забезпечення сталого розвитку регіонів України / О.Б. Ватченко, В.М. Ільченко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.19. – С.205-212.
3. Данилишин Б.М. Економічна складова політики сталого розвитку: монографія / Б.М. Данилишин. – Донецьк: Юго-Восток, ЛТД, 2008. – 256 с.